

ται έργο νέου πάντα ποιητή, που θάβρη, βέβαια, ά-γάλια άγάλια και με τον καιρό, να στυλώση πλα-τύτερους κόσμους σε στερεώτερα θέμελα, νέου ποιη-τή που την ψυχή του θα μας τή σαρκώση σε μια γλώσσα πιο σπουδασμένη. Μά το σημαντικώτατο και το πρώτο πρώτο, τούτο είναι· να είσαι ποιητής. Ύστερα έρχονται τάλλα. Το χάρισμα τούτο το κατάλαβαν οι κριτές και το σεβαστήκαν· πράμα που πολύ συχνά δι συμβαίνει στον τόπο μας, και είναι κάτι πολύ σπάνιο σε ποιητικούς διαγωνισμούς. Πρέ-πει να πάμε μισό αιώνα πίσω, στην εποχή που πήρε τα πρωτεία στο Ράλλειο ή «Κορίννα και ο Πίνδα-ρος» του Τερτσέτη, (στέν καιρό που ρητώς άπαγο-ρεύονταν να βραβεύονται ποιήματα γραμμένα σε δη-μοτική γλώσσα!) για νάβρουμε γεγονός άνάλογό.

Το δράμα, βέβαια, είναι έργο για τή σκηνή. Μά, βεβαιότερα, και πιο πολύ, το δράμα είναι ποιή-μα. Ο συγγραφέας του «Ήμερών» φρόντισε να ντύση το έργο του με τήν πορφύρα τής Ποίησης. Μας φτάνει αυτό. Όλα τάλλα έρχονται παρακά-του. Άν είναι ήθικό, άν είναι άνήθικο, άς τά συζη-τήσουν οι ήθικολόγοι και οι φιλόσοφοι. Η τέχνη έ-χει τή δική της ήθική.

Κάποιος από τους δικούς μας έγραφ' εδώ και κάμποσους μήνες: «Άν είτανε γραφτό, γλήγορα ή άργά, να ξαναθίση σ' έμάς εδώ δραματική τέχνη ά-ξια,—και κάποια σημάδια εδώ και λίγα χρόνια μας λένε πως δέν πρέπει να πελπιζώμαστε,—οι άν-τιπρόσωποι τής Τέχνης αύτης, και οι πιο πρωτότυ-ποι και οι άγνότεροι άκόμα τής ρωμαϊκής ψυχής αντίπαλοι, θα είναι περισσότερο του Ίψεν άπόγονοι, όσο δι θα είναι, βέβαια, του Βερναρδάκη ή του Ραγ-καθή». Μπορούμε να προσθέσουμε σε τούτα ότι τα σημάδια αυτά κάποιου ζωντανισμού τής εδώ και λί-γο καιρό άζωντάνευτης δραματικής τέχνης στον τό-πο μας δένονται συνταιριαστά με το περπάτημα και με τήν προκοπή τής γλωσσικής Ίδέας. Γιατί, κα-θώς είπε κάποι και ο μεγάλος μας Δάσκαλος, «Γλώσ-σα και Τέχνη ένα κάνουν».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΟΥ ΙΔΑ : «Μαρτύρων και Ήρώων αίμα...» Δρ. 2.

ΤΗΣ κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ : «Άπό τον κόσμο του σαλονιού και οι δυο θάνατοι» Δρ. 3. Πουλιδούνται στα γραφεία του «Νουμά».

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΗΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ *

Με τήν πληγή της έπαθε ή καημένη άρκετά. Είχε τέτοια χάλια το νεφρί της, όταν τής το βγά-λανε, που άδύνατο στάθηκε να τραθήξουνε όλο το σάπιο του το κρέας και για τούτο έμπυαζε πάντα στά βάθια ο ούρητήρας. Τis έφτά του Χριστού ο Κουφές είπε, άντIs σουληνάρι να δοκιμάση στήν πληγή, για να κλείση γληγορώτερα, ένα στρογγυ-λωμένο φιτίλι: από γκαζι. Βιάστηκε, φαίνεται, και δέν πέτυχε διόλου. Η πληγή τίνανε όζω το φιτίλι και μαζεψε ξανά. Ένα μονάχα κατώρθωσε ο κ. Άρτός, να διαλεξη δηλαδή πιο ψιλό σουληνάρι, για νάφήση τήν πληγή να στενέψη και πράματις στίναψε από τις δώδεκα του Γενάρη. Του κάκου ό-μως προσπαθήσε να τή στεγνώση τήν πλένανε κάθε μέρα με όξυγονωμένο νερό· δέν έβγαине προκοπή σαν

* Η άρχή του στο 228 φύλλο.

ΣΑΙΕΠΗΡΟΥ

Ο ΕΡΩΤΟΠΑΘΟΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ

1.

Το άρνέσαι;—έάν ματιώνε σου ή ούράνια ρητορεία,
Που ένάντια της αντίλογος στον κόσμο δέν κρατεί,
Μου έσυρε τήν καρδιά σ' αυτή τή μαύρη έπιτομία!—
Μά όρκοι που λύθησαν για σέ δι δέχονται ποιή.
Έγώ γυναίκα γέλασα, και διαταγμός δι μένει.
Πώς, άφου έσύ 'σαι θεία, δέν έφταιξα σέ σέ;
Γήϊνος είταν ο όρκος μου, ούράνια έσύ έρωμένη,
Χάρη άν μου δώσης, σβήσανε τα κρίματ' από έμέ.
Ο όρκος μου είτανε μια πνοή, κ' ένας άχνός ή πνοή είναι.
Μά σύ, λαμπρή ήλιε που σκορπής το φέγγος σου στή γή,
Τόν άχνόν όρκο σεράγγιζες, κ' έντός σου ο όρκος είναι.
Άν έσβησε, δέν έδωκα έγώ τήν άφορμή.
Κι άν έχω δώσει,—ποιός τρελός τόσο δι θάχη κρίση,
Να πάρη έσαν παράδεισο, τον όρκο του ήν πατήση;

2.

Η ώραία Κυθήρεια σιμά καθήμενη σέ ρέμμα,
Με το δροσόχλωρο Άδωνη, το νιό τον ναυαγάρη,
Να ξελογιάση κοίταζε τήγόρι με το βλέμμα,
Που ή ρήγισσα τής μορφής ρίχνει με τόσο χάρη.
Παραμυθάνια τούλαγε, ταυτιά του να γλυκάνη·
Σημάδια άγάπης του έδειχνε, τα μάτια του να έλκύση·
Για να του αρπάξη τήν καρδιά, έδω κ' έκει τον πιάσει,
Με χάδια τόσο απαλά κ' ή άγνότη θύμαρτήση!
Μά πIs γιατί από τάχιστα τα χρόνια έλειπε ή γνώση,
ΠIs στο σκοπό της τον κρυφό δέν του άρεσε να στρέξη,
Στο δόλωμα ο μαργιόλος νιός δι θέλησε να πλώση,
Παρά σέ κάθε έρωτική πεσορολούσε λέξη.
Τότε σιμά του άνάπεσεν ή ρήγισσα ή γλυκειά,
Κι αύτός σηκώθη κ' έφυγε—άχ! τρελή, τί χωριτιά!

3.

Γι' άγάπη σου άν ψευτόρμισα, πως να όρκιστώ σ' αυτή;
Στήν όμορφιά σου άν μ' όρκιζες, ο όρκος μου θα κρατούσε
Σ' έμέ άπιστος, σ' έσύ πιστός· μα έκείνοι οι στοχασμοί
Αρύ είταν για μέ, και λυγαριά για σένα και λυγούσε.
Κάθε της κλίση άφήνοντας, βιβλιο κάνει ή σπουδή
Τα μάτια σου, όπου οι χάρες ζούν, όσες ή τέχνη όρίζει.
Τή γνώση άν έχη πόθο της, σέ είδε και τής άρκει·
Σοφή 'ναι ή γλώσσα που για σέ τον έλαινο τονίζει,
Ψυχή άσοφη, που άτάραχη θα δι τήν όμορφιά σου!
Και τδχω έγώ καμάρι μου, που τή δοξολογώ:
Του Δία το άσπραπέβροντο ματιά σου και λαλιά σου,
Που είναι (σά λάμπη άθύμωτο) τραγούδι, φως γλυκό.
Μά, ώ! μη θυμώσης του έρωτα, ή ούρανία έσύ στα κάλλι,
Άν τούθραου το εγκώμιο με γλώσσα γήϊνη ψάλλη.

4.

Ο ήλιος τολόδροσο πρωί δέν είχε άποστεγνώσει,
Στή φράχτη πριν ζυγώσουνε τα βώδια ήσικο ζητώντας,

Και νά! ή Κυθήρεια που έρωτας τήν είχε περιζώσει,
Έσκησε για τον Άδωνη καρτέρι λαταρώντας
Κάτω από λυγαριά χλωρή, σιμά στα νερά νερά,
Νερά όπου ο νιός τήν άγα του για να δροσίση έρχέταν.
Έκαιγε ή μέρα, με είχε αυτή λαβρά μέσ' στήν καρδιά
Πότε να δι το νιό που έκεί συχνά—πυκνά—φωφόταν.
Σάφνου ήρθε, και τή χλαίνα του σαν πέταξε τάγορι·
Στήν πράσινη άκροποταμιά γυμνό πήγε κ' έστάθη·
Ο ήλιος με μάτι υπέροχον τήν οίκουμένη έδώρει,
Μά έχι ως ή ρήγισσα το νιό άπ' τής καρδιάς το βάθη.
Τή βλέπει αύτός και ρίχνεται βουτιά μέσ' στο νερό·
Κι αύτή: κ' Ω Δία, δέν είτανε ρέμμα ναμαι κ' έγώ;

5.

Η άγάπη μου άν έν' όμορφη, πιο μορφη γνώμη άλλαζει·
Σάν περιστέρι ταπεινή, με ψευτέρα κι άπιστη καρδιά·
Κι από γυαλί πιο διάφανη, με είναι γυαλί και οπάζει,
Κι από κερή απαλότερη, με σίδερο μέσ' στή σκουριά:
Κρίνο χλωμό, με χρομάτα δαμάσκα άραιόμνη,
Στα κάλλι και στήν Προδοσία γυναίκα δέν τής βγαίνει.

Πόσες φορές τα χείλη της στα χείλη μου κέλλουσε,
Μ' όρκους άγάπης άδολης αλλάζοντας κάθε φίλ!
Για να μ' άρέση, τί ψευτιές συχνά μ' άνοστορούσε,
Τρέμοντες τήν άγάπη μου, δειλιώντας μ' ήν στερεθή!
Μά σ' όλη της άνάμεσα τήν άνακη όμίλια,
Όρκοι, πίστη και δάνερα, τα πάντα είταν άσέτα.

Καιγόταν μ' έρωτα καθός τάχυρο άνάβει με φωτιά,
Κ' εύτες τον έρωτα έσβηνε σαν τάχυρο πδχει καή.
Τόν έρωτα έπλαθε, κ' εύτες στο έργο της έδινε κλεισιά,
«Ζήσε!» στον έρωτα έλεγε, κ' έσφατε πάλε σέ άλλαγή.
Έρωτεμένη; άκόλαστη;—τί να είταν άπορά:
Ανάξια στο καλλίτερο, άπραγη και στα δυό!

Μετάφρ. Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ

ΑΛΗΘΙΝΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Ο,τι γράψη του άνθρώπου ή μοίρα, κανένα χέρι δέν μπορεί να το σβύση. Έτσι τόγραψε και τής Μυρτούλας ή μοίρα, ποτές να μη γελάσουν τα χεί-λη της. Πάντα φαρμάκια να ποτίζεται και σά βρύ-σες πάντα να τρέχουν τα μάτια της.

Η Μυρτούλα είταν κορίτσι από τα καλλίτερα του χωριού μας, κι από τις πρώτες μου φιλενάδες. Μαζί μεγαλώσαμε· μια ήλικία είχαμε· πάντα, μι-κρές σαν είμαστε, μαζί παίζαμε· στο σκυλειό μαζί πηγαίναμε, κ' ή σέ μια τάξη πάντα βρισκόμαστε.

Μεγαλώσαμε, και ποτές δέν ξεχωρίζαμε. Πότε κείνη στο δικό μας, πότε έγώ στο δικό τους περ-νούσαμε. Άδερφάδες σωστές. Δέν μπορώ να πω πως

κοιμισμένη και δι δούλεθε. Θελήσανε να τήν ζυγνή-σουνε, να τήν κεντήσουνε με διαφορους τρόπους· τήν παρασκεδή, τρεις του Φλεβάρη, τής κάμανε σταλα-ξίες από νιτρικό άργυρο, με κάνουλα ιδιαιτερη από αλλουμίνιο· τις έννα, ζύσιμο από μέσα τής πληγής με το άβλακομήλι· τις δεκαξη και τις είκοσιπέντε, ίδιο με τήν ίδια τήν κάνουλα· τις είκοσι έφτά, πάλ-λε νιτρικό άργυρο. Άνέβαινε ή θερμοκρασία και τί-ποτις άλλο δέν κερδίζανε. Με τή θερμοκρασία, πό-λυνε κάθε φορά και το έμπυο, άχαμνέ πράμα και σημάδι κακό στα καταντία του νεφριού της. Μαλι-στα, τις έφτά του Φλεβάρη, στο σουληνάρι τής πληγής έπηξε κομμάτι αίμα και τής πόνεσε φοβερά. Το θερμόμετρο έλεγε το βραδι 38°1. Πιο δυσκολό-πιαστη λοιπόν έμοιαζε ή πληγή, πιο άχάριστη· κι όσο δι σφαλνούσε, αδύνατιζε το παιδί· πρόδεθε πιο έφκολα κ' ή πνελονεφρία.

Έπαθε άκόμη κάτι πολύ δυσάρεστο ή Κατι-νούλα, το πιο δυσάρεστο, ίσως και το σημαντικώ-τερο άπ' όλα έκείνα που συνεβήκανε στους τρεις μή-νες. Τήν πέμτη, δώδεκα του Γενάρη, άφου ζέτασε τα καθέκαστα, δήλωσε ο κ. Άρτός πως θα φύτρω-σε καινούριο χταπόδι στήν ούρήθρα· τόκαψε, γλήγο-ρα και πιδέξια, τή δεφτέρα δεκαξη· τις είκοσι τίς-

σερεις τρίτη πρωί, ξαναήθε και τής έβγαλε κα-ποιο άπομεινάρι του χταποδιού που δέν μπόρεσε να το ξεβρίζωση άλακαίρο τήν πρώτη φορά. Μά πήγε ο κόπος χαμένος. Έξη μέρες κατόπι, βγαίνοντας από το μαθημά του τής Σορμπόννας, αναγκάστηκε ο Άντρέας να τής αγοράση, σ' ένα γνωστό ειδικό μαγαζί, μια ψεύτικη τσέπη από καουτσούκι, να τή φορή άπάνω της όλημερίς. Άργότερα κατάλαβε τί τρομερή σημασία που τήν είχανε οι τέσσερις προ-ποούμενες μερομηνίες για τήν Κατινούλα· ως τα τό-τες ή άκρατεία είτανε παροδική και διασκοπούμι-νη· άξαφνα έγινε άδικη και χρειάστηκε να σο-πιστή ή Άντρέας, γιατί μήτε στα Νοσοκομεία δέν υπάρχουνε, κάμποσα κατάλληλα μέσα για να κοι-μάται ήσυχά τή νύχτα ή βασιανισμένη, γιατί το σκακι καουτσούκι δι φελξ τή νύχτα.

Ο Άντρέας τάβλεπε άρτά· έβλεπε τον κατή-φορο που έπαιρνε ή άβώστια. Με κάθε βήμα, με-κάθε σπρωξιά προς τα κάτω, άντIs να κατρακυλή-ση στους βόθρους, έκανε πάντα και πάντα ένα σφόρ-τσο δυνατό· λές και μεγάλανε μέσα του τήν ενέρ-γεια ή δυστυχία. Γεωμετρική ενέργεια, κανονική· καθώς τον ξέρουμε και σύμφωνα με το φυσικό του. Τχχοποίησε άμέσως άλλως τή ζωή του. Άπό τις